

Motion till riksdagen 2020/21:868

av **Sanne Lennström (S)**

Bevara och utveckla vallonbruken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska överväga att se över åtgärder som kan bevara och utveckla bruken och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

”Har du inte sett Lövstabruk har du inte sett Sverige.” Så skrev blivande Gustav III 1768 i brev till sin mor drottning Lovisa Ulrika. Ur detta perspektiv är det många som missat Sverige, både svenskar och internationella besökare. Bruken i vårt land är många och dom är inte bara vackra att se på. Under hundratals år var exempelvis Dannemora gruvor en vital del av Sveriges ekonomi. Malmen som kom från gruvan gjorde att bruken i Uppland blev en av landets mest framgångsrika industrier. Vallonbruk är ett samlingsbegrepp för bruken och anledningen är de många valloner som flyttade från områden kring Belgien till Uppland. Dessa smeder var viktiga för verksamheten då de besatt en stor yrkesskicklighet som smeder. Förutom att bruken gav arbete och välstånd så var dom även på många sätt en föregångare till ett modernt samhälle. Det fanns ett ovanligt stort trygghetsnät kring medborgarna med utbildning för barnen och vård om du blev sjuk. Här såddes en stor del av fundamentet till samhället vi lever i idag. Kulturen blomstrade och många konstverk från denna tid återspeglar skönheten i dessa pampiga herrgårdar ute i skogen.

I bara Uppland finns det 32 bruksmiljöer. Även om nästan alla smedjor har försvunnit finns herrgårdarna kvar. Herrgårdar som exempelvis Österbybruks herrgård är slående vackra byggnader med närhet till vatten och lummiga trädgårdar eller orangerier. Det internationella intresset för bruken är ofta stort, särskilt från länder som Belgien och Frankrike. Många vill se miljöer som släktingar från 1600-talet reste så långt för att få jobba i. Samtidigt är herrgårdarna fantastiska byggnadsverk som innehåller en oskattbar del av vårt lands historia. Eftersom byggnaderna har funnits i flera hundra år så finns det dock en stor problematik kring upprustning. Tak läcker, golv sviktar och fasaden faller i

bitar. Herrgårdarna måste restaureras med stor omsorg och med det följer naturligtvis en stor prislapp.

Bruken är värda att bevara av många anledningar. Bruken är en viktig del av vårt lands historia som är värd att bevara, en del av oss själva och människor som funnits före oss. Herrgårdarna är en kulturskatt i sig och innehåller också ovärderliga föremål som har funnits där i sekler. Ett folk utan historia har ingen framtid. Förutom vikten av att bevara och minnas vår historia så finns här också en fantastisk potential för framtiden. Bruken och deras herrgårdar är en outnyttjad resurs. Herrgårdarna skulle kunna användas till så mycket mer än någon enstaka julmarknad eller små bröllopfester. Dom skulle kunna vara platsen för regelbundna rundvandringar med skolklasser, musik från konserter skulle kunna ljuda varje vecka och konstintresserade eller trädgårdsmänniskor skulle kunna få en glimt av ett blomstrande 1600-tal. Barnverksamheten skulle kunna byggas ut och herrgårdarna skulle kunna bli ett kulinariskt centrum där fika och middagar kan intas i en miljö olik någon annan. Det skulle kunna bli ett fantastiskt turistmål som skulle uppskattas av liten som stor. Det är viktigt att inte låta denna potential dö.

Sanne Lennström (S)